

Галина Голя, здобувач ступеня PhD Рівненського державного гуманітарного університету, викладач кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій, Комунальний заклад вищої освіти “Луцький педагогічний коледж” Волинської обласної ради

Алла Хомярчук, викладач циклової комісії суспільних та художньо-мистецьких дисциплін, Комунальний заклад вищої освіти “Луцький педагогічний коледж” Волинської обласної ради

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ

У статті обґрунтовано роль та значення національно-патріотичного виховання для майбутніх учителів. Визначено, що національно-патріотичне виховання студентської молоді в умовах сьогодення є одним із найбільш пріоритетних напрямів роботи закладів освіти. Розглянуто особливості реалізації основних завдань Концепції національно-патріотичного виховання під час вивчення історичних дисциплін в КЗВО “Луцький педагогічний коледж”. Проаналізовано можливості національно-патріотичного виховання школярів у межах технологічної освітньої галузі засобами змісту навчального предмету. Розкрито особливості національно-патріотичного виховання студентів – майбутніх учителів початкової школи. У статті акцентується увага на тому, що кожен освітній заклад повинен стати для здобувача освіти осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність та самовіддано розбудовувати країну.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання; сучасна молодь; майбутні вчителі; заклади освіти; освітній процес; історична спадщина; мистецькі напрями; громадянські цінності.

Табл. 1. Літ. 9.

Galyna Golya, Applicant of the Ph.D Degree of Rivne State Humanities University, Lecturer of the Science and Mathematics, Worldview Education and Information Technologies Department, Communal Institution of Higher Education, “Lutsk Pedagogical College” of the Volyn Regional Council

Alla Khomyarchuk, Lecturer of the Cycle Commission of Social and Artistic Disciplines, Communal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical College” of Volyn Regional Council

FORMATION OF NATIONAL AND PATRIOTIC VALUES IN FUTURE TEACHERS THROUGH THE PRISM OF THE HISTORICAL AND ARTISTIC HERITAGE

The article substantiates the role and significance of national-patriotic education in the professional development of future teachers. It was determined that the national-patriotic education of student youth in today's conditions is one of the most priority areas of work of educational institutions. The peculiarities of the implementation of the main tasks of the Concept of national-patriotic education during the study of historical and artistic disciplines at the Lutsk Pedagogical College were considered. The possibilities of forming the national-patriotic education of younger schoolchildren within the study of the technological educational field in the integrated course “I explore the world” by means of the content of the educational subject were analyzed. The article defines the content, forms, methods and pedagogical conditions of national-patriotic education, which are necessary for the formation of a comprehensively developed, creative personality, the realization of its natural abilities and aptitudes, and the development of national consciousness and patriotism. The peculiarities of national-patriotic education of students – future teachers of primary school are revealed. The article focuses attention on the fact that every educational institution should become a center for the student of education to become a citizen-patriot of Ukraine, ready to take responsibility and selflessly build the country. On the basis of the analysis of normative documents and scientific publications, a theoretical and practical analysis of the peculiarities of the formation of national and patriotic values in future teachers in the process of professional training through the prism of historical and artistic heritage was carried out.

Keywords: national-patriotic education; modern youth; future teachers; educational institutions; educational process; historical heritage; artistic directions; civic values; Concept of national-patriotic education; historical-artistic heritage.

Актуальність проблеми. Розвиток національної свідомості у XXI ст. значно зріс у зв'язку з останніми подіями. Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення передовсім своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. У період війни, яку Російська Федерація розв'язала і веде проти України, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей.

У нинішніх реаліях потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. На цьому етапі кожному з нас потрібно ідентифікувати себе як українця. Для молодого покоління питання гордості за країну є природним – молодь не відокремлює себе від незалежної України, вона є її частиною. Українська молодь стала повноправним учасником міжнародного молодіжного співтовариства, активно інтегрується у глобальні економічні, політичні та гуманітарні процеси. Зважаючи на це, особливо важливими стають нові підходи й нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості [8].

Національно-патріотичне виховання молоді в умовах сьогодення є одним із найбільш пріоритетних напрямів роботи зі здобувачами знань у закладах освіти. Особливої уваги заслуговує питання національно-патріотичного виховання студентів педагогічних закладів, оскільки їхня професійна діяльність буде пов'язана з навчанням та вихованням підростаючого покоління в умовах дошкільної, шкільної, позашкільної освіти. Сучасний випускник/майбутній учитель повинен бути яскравим прикладом громадянина-патріота, що створює умови для розвитку гуманістично-орієнтованого та конкурентно-спроможного суспільства. Відповідно пріоритетними завданнями педагогічного працівника є розвиток патріотизму і свідомості громадянина, який віддано розбудовуватиме, захищатиме суверенну, незалежну, демократичну державу, у якій буде народ, який дбає про свою історію, традиції, звичаї, ремесло, пам'ятки архітектури; народ, який буде плани на майбутнє, зміцнюючи честь і гідність Батьківщини; вміло захищає її кордони і відповідно толерантно ставиться до інших народів, інших культур та живе у мирі та взаєморозумінні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми національно-патріотичного виховання молоді перебувають у фокусі наукових розвідок вчених та дослідників протягом століть. Дослі-

дження теоретичного аспекту патріотичного виховання здійснювали відомі українські педагоги минулого: В. Сухомлинський, Г. Ващенко, М. Грушевський, О. Духнович, М. Драгоманов, А. Макаренко, І. Огієнко, С. Русова, К. Ушинський та інші. Так, В. Сухомлинський зазначав, що патріотичне виховання школярів доцільно здійснювати на національних цінностях, серед яких провідними є любов до рідної землі, народу й Батьківщини, любов до найбільш рідних людей, членів сім'ї та родини, любов до рідної мови, шанобливе й бережливе ставлення до історії та культури українського народу, праця на благо свого народу й Батьківщини [9, 256].

Проблему формування у здобувачів освіти патріотичних почуттів, національної самосвідомості розглядали в контексті загального процесу виховання молодого покоління українські дослідники Т. Бондаренко, В. Борисов, О. Вишневський, Т. Гавлітина, О. Коркишко, В. Кузь, К. Руденко, М. Стельмахович, Б. Ступарик, К. Чорна та ін. Ключові аспекти проблеми відродження української національної культури та становлення національної самосвідомості висвітлено у працях С. Захарченка, Я. Журецького, П. Ігнатенка, Д. Тхоржевського. Проблематика виховання національної самосвідомості особистості в процесі технологічної освітньої галузі стала об'єктом дослідження А. Терещука, Ю. Белової, С. Павх, І. Вдовенко, Г. Джеваги, Л. Савки, О. Гевко та ін. Окремим джерелом інформації є нормативно-правові документи, у яких на законодавчому рівні розроблено завдання та шляхи щодо формування у майбутніх педагогів національно-патріотичних цінностей.

Аналіз публікацій означеної проблеми дає можливість зрозуміти, що ідеї патріотизму, їх продуктивної, творчої сили завжди спонукали представників багатьох поколінь мислителів, педагогів та дослідників до визначення ефективних підходів виховання у молоді любові до своєї землі, рідної мови, поваги до героїчного минулого з урахуванням економічної, суспільно-політичної, демографічної ситуації.

Метою дослідження є теоретико-практичний аналіз особливостей формування у сучасної молоді національно-патріотичних цінностей у процесі фахової підготовки крізь призму історико-мистецької спадщини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна має давню і величну історію та культуру, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання дітей і молоді. Вони уже ввійшли до освітнього і духовного простору, але нинішнє суспільство і його процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери. Проблема формування патріотизму охоплює всі сфери су-

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ

пільного життя нашої нації: соціальну, політичну, мистецьку і, чи не найбільше – освітню та виховну.

Система національно-патріотичного виховання в сучасних умовах передбачає формування і розвиток соціально значимих цінностей: громадянськості та патріотизму в освітньому процесі; масову патріотичну роботу, яка організовується й здійснюється державними структурами, суспільними рухами й організаціями; діяльність засобів масової інформації, наукових та інших організацій, творчих спілок, спрямовану на розгляд та висвітлення проблем патріотичного виховання, на формування та розвиток особистості громадянина [5, 2].

Події, які ми пережили упродовж 2013–2014 рр. і які переживаємо зараз засвідчили, що проголошена у 199 р. державна незалежність потребує постійного захисту і глибокого розуміння, оцінки того, що відбувається навколо нас. Незважаючи на те, що протягом останніх десятиліть було розроблено низку концепцій: Концепція національної системи виховання (1996); Концепція національно-патріотичного виховання (2009); Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013–2017 рр.; Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012). Жодна з них не втілювалася в конкретні кроки з реалізації через зміну векторів розвитку держави і, відповідно, освітньої політики, через різні погляди правлячих еліт на ідеологію і напрями розвитку освіти. Саме тому у червні 2022 р. Міністерством освіти і науки була затверджена Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 р. Цим документом визначено стратегію цілеспрямованого процесу виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці органів влади, закладів освіти, громадських об'єднань та інших інститутів.

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді є одним із основних документів. Проголошені в нормативному документі цінності мають стати для викладача закладу освіти базою для розроблення робочої програми, формування мети занять та добору фактичного матеріалу. Відповідно на кожного педагогічного працівника покладено завдання щодо формування патріотичного та свідомого громадянина, який віддано розбудовуватиме, захищатиме суверенну, незалежну, демократичну державу; у якій буде народ, який дбає про свою історію, традиції, звичаї, ремесло, пам'ятки архітектури; народ який будує плани на майбутнє, зміцнюючи честь і гідність Батьківщини, вміло захищає її кордони і відповідно толерантно ставиться до інших народів, інших культур та живе у мирі та взаєморозумінні [4].

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні зазначено, що національне виховання є одним із головних пріоритетів, органічною складовою освіти. Його основна мета – виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби та вміння жити в громадському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної художньо-естетичної, трудової, екологічної культури [7].

Нині пріоритетними завданнями закладів освіти є реалізація завдань національно-патріотичного виховання, здійснення управлінського та науково-методичного супроводу діяльності педагогічних колективів щодо формування національної свідомості, патріотизму, толерантності освітян. У закладах освіти створено особистісно-орієнтовані системи національно-патріотичного виховання, впроваджуються сучасні інноваційні технології становлення здобувача освіти як громадянина-патріота України, готового виявляти національну гідність, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві, наслідувати приклади самовідданого служіння Батьківщині героїв Небесної сотні, захисників України. Важливо, щоб кожен освітній заклад став для здобувача освіти осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну [2, 38].

Національне виховання молоді наразі є однією з основних цілей в освітньому процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи. Задля формування у молодого покоління національно-патріотичних цінностей, чільне місце в організації освітнього процесу повинно відводитися дисциплінам історичного та мистецького спрямування. Адже очевидним є факт, що в сучасних умовах історичні знання виступають своєрідною серцевиною моральності, патріотичності, правової культури і поведінки, на основі яких відбувається формування честі і гідності у молодого покоління. А мистецтво має особливе значення для національно-культурного виховання через відродження народних промислів і ремесл, можливість створити виріб власноруч та розвиток творчих здібностей.

Одним із базових документів викладача суспільних дисциплін є Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Визначені в нормативному документі аспекти, мають стати для викладача закладу освіти базою для розроблення робочої програми, формування мети занять та добору фактичного матеріалу. Під час вивчення освітніх дисциплін історичного спрямування поступово реалізуємо основні завдання та принципи, що закладені у Концепції.

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КРИЗЬ
ПРИЗМУ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ**

Таблиця 1

Реалізація основних завдань Концепції національно-патріотичного виховання під час вивчення історичних дисциплін в КЗВО “Луцький педагогічний коледж”

Індикатори ефективності національно-патріотичного виховання в системі освіти України, визначені Концепцією національно-патріотичного виховання на період до 2025 року	Стан реалізації індикаторів ефективності національно-патріотичного виховання в КЗВО “Луцький педагогічний коледж” під час вивчення дисциплін соціогуманітарного циклу
Збільшення відвідуваності здобувачам освіти закладів, що популяризують культурні та національно-мистецькі традиції Українського народу, а також пам’яток історії, культури, експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України;	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Організація та проведення екскурсії Луцьким замком та Луцьким підземеллям в рамках вивчення Історії державотворення та Історії України з метою популяризації історичного минулого регіону. ✓ Екскурсія до Музею військової техніки, де уже представлені експонати російсько-української війни. ✓ Театралізована екскурсія старою (екскурсійною) частиною м. Луцьк з метою автентичного відтворення минулого. ✓ Майстер-клас по виготовленню традиційної різьбленої свічки, яка була характерною для нашого регіону від волинського свічкаря Віктора Сачука. ✓ Майстер клас по виготовленню оберегу із глини (народний умілець А. Філософ) з метою відродження елементів трипільської культури ✓ Краєзнавчі дослідження історії рідного села, походження прізвища у співпраці з Волинською обласною державною універсальною науковою бібліотекою імені Олени Пчілки.
Підвищення серед здобувачів освіти рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, визначних українських учених, педагогів, спортсменів, військових, підприємців, провідних діячів культури, мистецтв., а також духовних провідників Українського народу;	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Організація та проведення публічної лекції-форуму “Шлях до Незалежності”, присвяченої 350-ій річниці від дня народження Гетьмана України Пилипа Орлика). ✓ Організація та проведення документальної хроніки “Той, хто розбудив кам’яну державу”, присвячена 85-ій річниці від дня народження В. Чорновола.
Збільшення кількості здобувачів освіти, які пишуться своїм українським походженням, громадянством	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Участь у художній виставці “Дзеркальна течія” художниці-переселенки з Харкова Лариси Белякової, з метою просвітницької діяльності та популяризації патріотичного виховання української молоді.
Збільшення кількості проведених зустрічей здобувачів освіти з борцями за незалежність України у ХХ столітті, ветеранами та учасниками антитерористичної операції та операції об’єднаних сил у Донецькій та Луганській областях, учасниками війни російської федерації проти України	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Організація та реалізація благодійницької акції з нагоди Дня захисника та захисниці України для воїнів, що перебувають на реабілітації у Медичному центрі реабілітації для учасників бойових дій. ✓ Організовано та проведено зустріч з головою Луцької міської організації Спілки воїнів АТО, героєм України Олегом Кобилинським. ✓ Організовано та проведено зустріч з політиком, громадським діячем та активним учасником Євромайдану Іваном Миркою.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ

Продовження таблиці 1

Індикатори ефективності національно-патріотичного виховання в системі освіти України, визначені Концепцією національно-патріотичного виховання на період до 2025 року	Стан реалізації індикаторів ефективності національно-патріотичного виховання в КЗВО “Луцький педагогічний коледж” під час вивчення дисциплін соціогуманітарного циклу
Збільшення кількості здобувачів освіти, які беруть участь у заходах, спрямованих, на популяризацію духовно-моральних цінностей Українського народу, його духовних надбань	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Участь в урочистостях вшанування пам’яті героїв Революції Гідності під час поминального віче на Театральному майдані міста. ✓ Урочистості із нагоди відзначення Дня Соборності України. Участь в акції “Ланцюг єднання” (розгортання та пронесення вулицями міста 200-метрового прапора України).

Таким чином, нами визначено, що одним з найбільш ефективних шляхів формування національно-патріотичних почуттів як цінності є створення інтерактивного освітнього середовища у закладі, де молодь виявляє себе громадянином й гармонійно проходить рівні самоідентифікації. Тобто, лише у процесі активної патріотично спрямованої діяльності формуються національно-патріотичні цінності, які виявляються в усвідомленій професійній підготовці й особистій мотивації до патріотичної діяльності

Формування національно-патріотичних цінностей можна реалізовувати не лише кризь призму пробудження інтересу до вивчення історичного минулого, а й через ознайомлення з традиціями, звичаями, обрядами нашого народу, в яких широко використовується національно-патріотичний потенціал мистецтва та практична участь здобувачів освіти у виготовленні виробів мистецтва.

Народне декоративно-прикладне мистецтво вносить у життя здобувачів освіти елементи гри, краси, розваги, формування світогляду та національної свідомості. Народна образність поєднує у собі духовну і матеріальну творчість. Через творчу працю формується найактивніші процеси творчої матеріалізації людського духу, самоствердження людини. Заняття мистецького спрямування підтверджують крилатий вислів – “праця переростає у красу”. Трудові процеси, які лежать в основі традиційної майстерності, спонукають до дій продуктивну увагу, фантазію, без яких не існує емоційної культури людини, формують цінні риси характеру: почуття власної гідності, наполегливість у подоланні труднощів, цілеспрямованість пізнавати життя [6].

До народних ремесел, які вивчають здобувачі освіти, відносимо витинанку, вишивку, писанкарство, лозоплетіння, гончарство, народну іграшку, соломoplastiku, петриківський розпис, художню обробку дерева та металу і багато інших. Вишивка – загальновідоме і поширене рукодільне мистецтво прикрашати різноманітними візерунками одяг, рушник та інші предмети повсякденного вжитку,

які мають не лише практичне та естетичне значення, а й сакральне. Опановуючи мистецтво вишивання, вихованці, непомітно для себе, засвоюють моральні цінності української нації, залучаються до традиційної обрядовості, і починають сприймати світ кризь призму художньо-естетичних уподобань нашого народу [3, 68].

Витинання є одним зі способів передачі думки, історії чи події через створені образи. Також це оригінальні фігурні прикраси житла, ажурно витяті ножицями, вирізані ножем з білого чи кольорового паперу узорі, портрети, сюжетні композиції – фігури тварин, квітів, рослин, людей тощо. Витинанка як один із найдавніших видів українського мистецтва є простим та водночас різноманітним засобом впливу на свідомість особистості з метою прищеплення любові до української культури [1, 12].

Гончарство увібрало у себе найкращі риси українського народу: любов до праці, високі моральні якості, відчуття краси й гармонії, вміння прикрасити своє існування і зробити побут зручним та водночас естетично довершеним. Звісно, для того, щоб працювати з природним матеріалом, а саме з глиною, потрібні відповідні умови та обладнання, тому як альтернативу використовують тісто або пластилін.

Відповідно до Концепції Нової української школи, одним із завдань початкової школи є виховання у школярів національних почуттів. Реалізація цього завдання здійснюється під час вивчення інтегрованого курсу “Я досліджую світ”, виховних заходів, виставки робіт, екскурсій тощо. Аналізуючи основні напрями виховної роботи в школі як важливої умови національного виховання, виділяємо цілий цикл виховних заходів, що проводяться при організації роботи з молодшими школярами, та форми, види, методи і прийоми її реалізації. Пропонуємо орієнтовну тематику виховних заходів, які були використані здобувачами освіти під час проходження практики у початкових школах із формування в учнів патріотизму та любові:

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ

- “Український рушник” – бесіда педагога про роль і значення українського рушника в житті людини;

- “Кольорове розмаїття” – виставка українських рушників, розповідь про кольорову гамму українського рушника;

- “Мистецтво народних умільців”. Знайомство з народними ремеслами та промислами – ефективний шлях залучення дітей до розвитку чудових традицій народних умільців. Цікаво і змістовно проходять ранки-зустрічі з умільцями; бесіда на тему:

- “Витинанка – вид народного мистецтва” – ранки-зустрічі з умільцями, - майстер-класи “Вироби з соломи” (ознайомлення з соломоплетінням), “В умілих руках лоза – не лоза, а кошик” (виготовлення виробів з лози);

- “Давні ремесла: тесляр, столяр, гончар, пічник, коваль тощо” – зустрічі з цікавими людьми, знайомство з їхньою працею;

- “Народна іграшка” – бесіда про види народних іграшок, виготовлення іграшок з різного матеріалу: глини, дерева, тканини; зустрічі з майстрами народної іграшки; свято-виставка дитячих іграшок, розповіді про них [12].

Ознайомлення зі спадщиною минулого дає змогу здобувачам освіти глибше зрозуміти духовний, естетичний світ тих, хто жив і творив до нас, уявити спосіб життя, думки людей, систему цінностей попередніх епох; пізнати та відчувти взаємозв'язок між культурою, історією та змістом патріотичних почуттів. Яскраві емоції, викликані переглядом і створенням мистецьких виробів надовго залишаються у пам'яті підростаючого покоління, впливаючи на її подальший розвиток.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Заклади освіти у період дії воєнного стану стають осередками національно-патріотичного виховання, адже спрямовують освітню діяльність на реалізацію Концепції національно-патріотичного виховання і активно долучають молодь до заходів, які мають національно-патріотичне спрямування. Особливо це стосується закладів педагогічної освіти, бо майбутні учителі, що працюватимуть в НУШ, мають бути обізнаними із науково-теоретичними і методичними засадами патріотичного виховання шкільної молоді, володіти прийомами включення проблематики національно-патріотичного виховання підростаючого покоління в освітній процес, вводити культурологічні відомості в організаційну структуру занять на уроках, спонукати школярів до соціального волонтерства шляхом виготовлення виробів для благодійних ярмарків, заохочувати до створення оберегів для наших захисників. Таким чином, заклади освіти на сучасному етапі розвитку суспільства покликані акцентувати увагу на пріоритетах виховання патріотиз-

му. Особливо це стосується майбутнього вчителя, який у своїй професійній діяльності має формувати патріотичні почуття у школярів. Тому, у сучасній педагогічній освіті актуалізується потреба у вихованні патріотизму майбутніх учителів як почуття і як базової якості особистості на основі нових підходів і шляхів його реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк Н., Хомярчук А. Національно-патріотичне виховання молодших школярів засобами декоративно-прикладного мистецтва. *Педагогічний часопис Волині*. 2018. № 4 (11). С.9–14.

2. Добровольська Л.Н., Чорновіл В.О. Національно-патріотичне виховання молодших школярів – пріоритетний напрям діяльності педагогів. *Навчально-методичний посібник*. Черкаси, 2016. 140 с.

3. Колодійчук А. Василь Сухомлинський про творчий розвиток молодших школярів засобами декоративно-ужиткового мистецтва. *Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в практиці роботи сучасних освітніх закладів : зб. мат. регіон. педагогічних читань / відп. за випуск: І.М. Лапшина, Л.В. Любчак, Н.Ю. Родюк. Вип.14. Вінниця : ТОВ “Ландо ЛТД”, 2018. С. 67–69.*

4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року: затверджена наказом МОН від 06.06.2022 №527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text> (дата звернення: 15.06.2024)

5. Кудря О. Підготовка майбутніх учителів технологій до національно-патріотичного виховання школярів в умовах НУШ. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Вип. 4. 2022. С.71–78.

6. Махія Н. Формування національно-патріотичного світогляду вихованців засобами образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва : посіб. Кам'янець-Подільський, 2018. 52 с.

7. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки: Розпорядження КМУ від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.06.2024)

8. Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: “Ціннісні орієнтації сучасної української молоді”: Постанова Верховної Ради України від 23 лютого 2017 року № 1908-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-19#Text> (дата звернення: 10.06.2024)

9. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори : у 5-ти т. Київ : Радянська школа, 1976. Т. 3. 279 с.

REFERENCES

1. Antoniuk, N. & Khomiarchuk, A. (2018). Natsionalno-patriotychnе vykhovannia molodshykh shkoliariv zasobamy dekoratyvno-prykladnoho mystetstva [National-patriotic education of younger schoolchildren by means of decorative and applied arts]. *Pedagogical journal of Volyn*. Vol. 4 (11), pp. 9–14. [in Ukrainian].

2. Dobrovolska, L.N. & Chornovil, V.O. (2016). Natsionalno-patriotychnе vykhovannia molodshykh shkoliariv – priorytetnyi napriam diialnosti pedahohiv [National-patriotic

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ТРЕТЬОГО ВІКУ

education of younger schoolchildren is a priority activity of teachers]. *Educational and methodological manual*. Cherkasy, 140 p. [in Ukrainian].

3. Kolodiichuk, A. (2018). Vasyl Sukhomlynskyi pro tvorchyi rozvytok molodshykh shkoliariv zasobamy dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva [Vasyl Sukhomlynskyi on the creative development of younger schoolchildren by means of decorative and applied art]. *Implementation of the ideas of V.O. Sukhomlynskyi in the practice of work of modern educational institutions: Collection. material. region pedagogical readings*. (Eds.). I.M. Lapshyna, L.V. Liubchak, N.Iu. Rodiuk. Vol. 14. Vinnytsia, pp. 67–69. [in Ukrainian].

4. Kontseptsiiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy do 2025 roku [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine until 2025]. Approved by the order of the Ministry of Education, Culture, Sports and Science dated 06.06.2022 No. 527. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text> (Accessed 15 June 2024) [in Ukrainian].

5. Kudria, O. (2022). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv tekhnolohii do natsionalno-patriotichnoho vykhovannia shkoliariv v umovakh NUSh [Preparation of future technology teachers for national-patriotic education of schoolchildren in the conditions of NUS]. *Collection of scientific works of the Uman State Pedagogical University*. Vol. 4, pp. 71–78. [in Ukrainian].

6. Makhynia, N. (2018). Formuvannia natsionalno-patriotichnoho svitohliadu vykhovantsiv zasobamy obrazotvorchoho ta dekoratyvno-prykładnoho mystetstva [Formation of the national-patriotic worldview of pupils by means of fine and decorative and applied arts]. *Kamianets-Podilskyi*, 52 p. [in Ukrainian].

7. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky [On the approval of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022–2032]. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 23, 2022 No. 286. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (Accessed 15 June 2024) [in Ukrainian].

8. Rekomendatsii parlamentskykh slukhan pro stanovyshe molodi v Ukraini na temu: “Tsinnisni oriientsatsii suchasnoi ukrainskoi molodi” [Recommendations of parliamentary hearings on the situation of youth in Ukraine on the topic: “Value orientations of modern Ukrainian youth”]. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine dated February 23, 2017 No. 1908-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-19#Text> (Accessed 10 June 2024) [in Ukrainian].

9. Sukhomlynskyi Vasyl (2018). Sertse viddaiu ditiam [My heart goes out to children]. *Kharkiv*, 540 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.08.2024

УДК 796.01:796.03:796.08

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.310559>

Ганна Леськів-Бондарчук, керівник фізичного виховання,
Кременецький лісотехнічний фаховий коледж

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ТРЕТЬОГО ВІКУ

Для підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до спортивно-оздоровчої роботи з людьми третього віку потрібно дотримуватися таких організаційно-педагогічних умов: сформованість мотивації до професійної діяльності та формування професійних ціннісних орієнтацій; створення сприятливого середовища для опанування системою знань та вмінь, необхідних майбутнім фахівцям з фізичного виховання для спортивно-оздоровчої роботи; застосування сучасних технічних засобів навчання, у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Ключові слова: спортивно-оздоровча робота; люди третього віку; професійна підготовка; фізичне виховання; мотивація до професійної діяльності.

Таб. 1. Літ. 5.

Hanna Leskiv-Bondarchuk, Head of Physical Education,
Kremenets Forestry and Technical College

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR TRAINING FUTURE PHYSICAL EDUCATION SPECIALISTS FOR SPORTS AND RECREATIONAL WORK WITH PEOPLE OF THE THIRD AGE

The process of forming a highly educated specialist depends both on the environment and the immediate environment in which he or she is formed, and on the specific conditions under which the formation process takes place. Therefore, in order to carry out a thorough analysis of the training of future physical education specialists for sports and recreational work with people of the third age, it is necessary to identify among the set of existing organizational and pedagogical conditions those that provide a multifaceted process of forming a qualified graduate of the specialty “Physical Culture and Sports”.